

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

4.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 14-го Января — 1838 — Wilno. Piątek. 14-go Stycznia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 6-го Января.

Высочайшими Указами, 27-го Декабря, Члену Государственного Совета, Генераль-Адъютанту, Генералу отъ Инфантеріи *Киселеву*, Всемилостивѣйше повелѣно быть Министромъ Государственныхъ Имуществъ. Высочайше повелѣно присутствовать въ Советѣ Министерства Государственныхъ Имуществъ: Сенаторамъ: Генераль-Лейтенанту *Княжину*, Тайнымъ Советникамъ *Фролову* и *Козубею 2-му*, и состоящему въ должности Статсъ-Секретаря Государственного Совета, Дѣйствительному Статскому Советнику *Никитину*, съ оставленіемъ при настоящихъ должностяхъ. Назначены: Членомъ Совета Министерства Государственныхъ Имуществъ, Оберъ-Прокуроръ 5-го Департамента Правительствующаго Сената, Дѣйствительный Статскій Советникъ *Бвезевъ*; Директорами: 1-го Департамента Министерства Государственныхъ Имуществъ, Тамбовскій Гражданскій Губернаторъ, Дѣйствительный Статскій Советникъ *Гомалея*; 3-го Департамента, Генераль-Адъютантъ Баронъ *Белингсгаузенъ*; Канцеляріи Министра, состоящей при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ, Чиновникъ по особымъ порученіямъ, 4-го класса *Туклаговъ*; Вице-Директорами: 1-го Департамента Министерства Государственныхъ Имуществъ, Вице-Директоръ Департамента Государственныхъ Имуществъ, Дѣйствительный Статскій Советникъ *Энегольмъ*; 2-го Департамента, состоящей въ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи, Статскій Советникъ *Клоковъ*. (С. П.)

— Государственный Советъ въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ представленіе Министра Внутреннихъ Дѣлъ объ освобожденіи оспопрививателей отъ податей и повинностей, *положилъ*: 1) 432 статью Свода Законовъ том. XIII объ оспопрививателяхъ замѣнить слѣдующею: Оспопрививателей изъ тѣхъ городскихъ жителей, казенныхъ крестьянъ и вообще изъ людей свободныхъ податныхъ состояній, которые были Обществомъ своимъ выбраны и отправлены для обученія оспопрививанію, освобождать въ вознагражденіе за труды ихъ, на основаніи положенія 18-го Августа 1831 года (примѣч. къ ст. 414), во время состоянія ихъ въ сей должности, отъ платежа податей и исправленія всякихъ земскихъ и мірскихъ повинностей. 2) Прочія же постановленія, въ статьѣ сей заключающіяся, оставить въ своей силѣ. (Опуб. Прав. Сен. 15 Декабря 1837 г.)

— Государственный Советъ по рассмотрѣніи впе-сеннаго Господиномъ Министромъ Внутрен. Дѣлъ въ оный и удостоеннаго уже Высочайшаго утвержденія положенія о Земской Полициі, признавъ полезнымъ распространить на Городничихъ и Полицій-мейстеровъ правило, постановленное § 40 сего положенія объ окончательной расправѣ въ Земскихъ Судахъ и въ Станахъ Участковыми Засѣдателями въ дѣлахъ о кражѣ-мошенничествѣ и всякомъ обманѣ на сумму отъ 10 до 20 р., предоставилъ ему Господину Министру войти въ оный съ особымъ по сему пред-

WIAĐOMOŚCI KRAJOWE.

Санкт-Petersburg, 6-go Stycznia.

Przez Najwyższe Ukazy, 27-go Grudnia, Członkowi Rady Państwa, Jenerał-Adjutantowi, Jenerałowi Piechoty *Kisielewu*, Najłaskawiey rozkazano bydź Ministremъ Majątkowъ Państwa. Najwyżey rozkazano zasiadać w Radzie Ministryumъ Majątkowъ Państwa: Senatoromъ: Jenerał Porucznikowi *Kniażninowi*, Radźcomъ Таынымъ *Frotowu* i *Koczubejowi 2 mu* i zostającemu w obowiązku Sekretarza Stanu Rady Państwa, Rzeczywistemu Radźcy Stanu *Nikitinowi*, z zostawieniemъ przy dotychczasowychъ obowiązkachъ. Naznaczeni: Członkiemъ Rady Ministryumъ Majątkowъ Państwa, Ober-Prokuratorъ 5-go Departamentu Rządzącego Senatu, Rzeczywisty Radźca Stanu *Bięgiczewъ*; Dyrektorami: 1-go Departamentu Ministryumъ Majątkowъ Państwa, Tambowski Cywilny Gubernatorъ, Rzeczywisty Radźca Stanu *Hamalejъ*; 3-go Departamentu, Jenerał-Adjutantъ Baronъ *Belingshausenъ*; Kancellaryi Ministra, zostający przy Ministryumъ Spraw Wewnętrznychъ, Urzędnikъ do szczególnychъ poleceń, 4-ey klasy *Tukmaczewъ*; Wice-Dyrektorami: 1-go Departamentu Ministryumъ Majątkowъ Państwa, Wice-Dyrektorъ Departamentu Majątkowъ Państwa, Rzeczywisty Radźca Stanu *Eneholmъ*; 2-go Departamentu, zostający we własney Jego Cesarskiej Mości Kancellaryi, Radźca Stanu *Kłokowъ*. (P. P.)

— Rada Państwa na Połączonychъ Departamentachъ Praw i Ekonomii i na Ogólnémъ Zebraniu, rozpatrzywszy przedstawienie Ministra Spraw Wewnętrznychъ o uwolnieniu Wакcynatorówъ czyli szczepiącychъ ospę od podatkowъ i powinności, *postanowiła*: 1) 432 artykułъ Połączenia Prawъ tomu XIII o Wакcynatorachъ zamienić następującymъ: Wакcynatorówъ z tychъ mieszkańcówъ mieyskichъ, włościanъ skarbowychъ i w ogólności z ludzi wolnychъ stanowъ podatkowychъ, którzy przezъ swą gminę byli wybrani i wysłani dla uczenia się szczepienia ospy, uwalniać w nagrodę za ichъ prace, na osnovie ustawy 18-go Sierpnia 1831 roku (uwaga do artykułu 414), w czasie ichъ zostawiania w tymъ obowiązku, od płacenia podatkowъ i odbywania wszelkichъ ziemskichъ i gminnychъ powinności. 2) Dal-sze zaś postanowienia, w artykule tymъ zawierające się, zostawić w swej mocy. (Opubl. pr. Rz. Sen. 15 Grudnia 1837 roku.)

— Rada Państwa, po rozpatrzeniu wniesionego przezъ Pana Ministra Spraw Wewnętrznychъ i Najwyżey jużъ utwierdzonego postanowienia o Policyi Ziemskiej, uznawszy rzeczą pożyteczną ściągnąć na Horodniczychъ i Policymeistrówъ правило, ustanowione w § 40 tey ustawy o ostateczney rozprawie w Sądachъ Ziemskichъ i w oddziałachъ policyynychъ przezъ Uczestkowychъ Assessorówъ w sprawachъ o kradzież, szalbierstwo i wszelkie oszukaństwo na summę od 10 do 20 r., zostawiła temużъ Panu Ministrowi uczynić do niey osobne w tey rzeczy przedstawienie. Na skutekъ czego, tenże Pan Minister u-

мету представленіемъ. Въ исполненіе сего, оны Господины Министръ вносили записку въ Государственный Совѣтъ, который мнѣніемъ Высочайшаго утвержденія удостоеннымъ 9-го минувшаго Ноября *положилъ*: въ отъѣзду 949 ст. 2 т. Св. Зак. Учрежден. Губ. постановитъ слѣдующее правило: Городничіе и Полиціймейстеры имѣютъ окончательную расправу въ дѣлахъ о кражѣ-мошенничествѣ и всякомъ обманѣ цѣною не выше 20 р., учиненномъ не болѣе трехъ разъ людьми нижнихъ состояній, подлежащихъ телесному наказанію. (Оп. Пр. Сен. 15 Декабря 1837 г.)

— Государственный Совѣтъ, въ Соединенныхъ Департаментахъ Законовъ и Экономіи и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ представленіе Управляющаго Министерствомъ Юстиціи о постановленіи правиломъ, чтобы Предсѣдатели Уголовныхъ и Гражданскихъ Палатъ и всѣ Предсѣдательствующіе въ равныхъ съ Палатами мѣстахъ, по дѣламъ въ преступленіи должностей, судимы были въ Правительствующемъ Сенатѣ, и о распространеніи того же правила на Областныхъ Прокуроровъ, и признавая предположеніе Управляющаго Министерствомъ основательнымъ и полезнымъ, *положилъ*: оное утвердить, изложивъ новые пункты 1261 ст. Св. Зак. Уголов. слѣдующимъ образомъ: „Суду Правительствующаго Сената предаются: 6) Предсѣдатели Палатъ и Предсѣдательствующіе во всѣхъ другихъ равныхъ Палатамъ мѣстахъ по Губерніямъ и Областямъ, также Совѣтники Главныхъ Управленій въ Сибири и Областные тамошніе Начальники. 8) Губернскіе и Областные Прокуроры. (Оп. Пр. Сен. 15 Дек. 1837 г.)

— Правительствующій Сенатъ слушалъ рапортъ Г. Военнаго Министра, при коемъ, для повсемѣстнаго обнародованія, представилъ Высочайше утвержденное во 2-й день минувшаго Ноября положеніе Комитета Гг. Министровъ, о распространеніи на Медицинскихъ, Ветеринарныхъ и Фармацевтическихъ Чиновниковъ и нижнихъ чиновъ Войска Донскаго, а также на ихъ вдовъ и дѣтей, Высочайше утвержденнаго 22 Марта 1833 года положенія о пенсіяхъ и единовременныхъ пособіяхъ, изъ коего видно, что Комитетъ, соглашаясь съ началами, на коихъ основаны заключенія Министровъ Военнаго и Финансовъ, *полагалъ*: 1) На Медицинскихъ, Ветеринарныхъ и Фармацевтическихъ Чиновниковъ и нижнихъ чиновъ, непринадлежащихъ къ казачьему сословію, но состоящихъ на службѣ въ Войскѣ Донскомъ, а также на ихъ вдовъ и дѣтей, распространить общее положеніе о пенсіяхъ и пособіяхъ по Медицинскому ведомству, Высочайше утвержденное 22 Марта 1833 года, и послѣдовавшія въ дополненіе къ оному постановленія, съ тѣмъ, чтобы означенныя пенсіи и пособія опредѣлялись не по окладамъ, какіе производились отъ войска, но по табели, Высочайше утвержденной 6 Ноября 1819 года, сообразно чинамъ и званіямъ. 2) Слѣдующія по сему пенсіи и пособія самимъ служащимъ при отставкѣ и семействамъ ихъ по смерти мужей и отцовъ, производить изъ Государствен. Казначейства. Пенсіи же, слѣдующія упомянутымъ Чиновникамъ на службѣ въ Войскѣ Донскомъ, сверхъ жалованья, на основаніи § 10 положенія 1833 года, производить изъ войсковыхъ суммъ, доколѣ они на службѣ въ войскѣ томъ остаются будутъ; но при увольненіи ихъ въ отставку, или при переходѣ въ другой родъ службы, поступать на общемъ основаніи, для Медицинскихъ, Ветеринарныхъ и Фармацевтическихъ Чиновниковъ установленномъ. 3) Согласно съ настоящимъ положеніемъ Комитета Министровъ предоставить Военному Министру разрѣшить, по сношенію съ Министромъ Финансовъ, производство пенсій и выдачу единовременныхъ пособій и по представленіямъ, добытымъ въ Военное Министерство поступившимъ. Государь Императоръ, положеніе Комитета Высочайше утвердить соизволивъ. (Оп. Пр. Сен. 18 Декабря 1837 г.) (С. В.)

Варшава, 15-го Января.

По Указу Его Величества Государя Императора

НИКОЛАЯ I-го.

САМОДЕРЖЦА ВСЕРОССИЙСКАГО,

ЦАРЯ ПОЛЬСКАГО,

и проч. и проч. и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

По уваженію выгоды предстоящей Польскому Банку отъ выпуска сертификатовъ на хранящихся въ немъ частныхъ облигаціи, произведеннаго съ Высочайшаго утвержденія чрезъ банкировъ Френкеля и Эпштейна займа 150 мил. злот. и имѣя въ виду, что выпускъ сихъ сертификатовъ соответствуетъ желанію большей части капиталистовъ, постановленіемъ Совѣта отъ 9 (21) Ноября 1837 года предоставлено

счѣнилъ внесеніе на Радę Państwa, która przez Opinią, Najwyżey utwierdzoną 9-go zeszłego Listopada *postanowiła*: на одмианę 949 artykułu 2 t. Połączenia Praw urzędzeń Gubernialnych postanowić prawidło następujące: Horodniczowie i Policmeystrowie mają ostateczną rozprawę w sprawach o kradzież, szalbierstwo i wszelkie oszukaństwo ceny nie wyżey 20 rubli, popełnionych nie więcey nad trzy razy przez ludzi stanow niższych, cielesney karze ulegających. (Opubl. pr. Rz. Sen. 15-go Grudnia 1837 roku.)

— Rada Państwa na Połączonych Departamentach Praw i Ekonomii i na Ogólném Zebraniu, rozpatrzywszy przedstawienie Zarządzającego Ministerium Sprawiedliwości o postanowieniu za prawidło, ażeby Prezydenci Izb Kryminalnych i Cywilnych i wszyscy Prezydenci w równych z Izdami urzędach, w sprawach o przestąpienie obowiązkow, sążeni byli w Rządzającym Senacie, i o rozciągnięciu tegoż prawidła na Prokuratorów Obwodowych, i uznając projekt byłego Zarządzającego Ministerium za gruntowny i pożyteczny, *zamierzyła*: utwierdzić go, ułożyszy nowe punkta 1261 artykułu Połączenia Praw Kryminalnych w sposób następujący: „Sądowi Rządzającego Senatu oddają się: 6) Prezydenci Izb i Prezydenci we wszystkich innych równych Izdom urzędach w Guberniach i Obwodach, jako też Radcy Głównych Zarządow w Syberii i tameczni Obwodowi Naczelnicy. 8) Gubernialni i Obwodowi Prokuratorowie. (Opubl. przez Rz. Sen. 15-go Grudnia 1837 roku.)

— Rządzający Senat słuchali rapportu P. Ministra Woyny, przy którym, dla opublikowania w całym Państwie, przedstawił Najwyżey utwierdzone dnia 2-go zeszłego Listopada postanowienie Komitetu PP. Ministrów, o rozciągnięciu na Urzędników Medycyny, Weterynaryi i Farmacyi, tudzież na niższe rangi Woyska Dońskiego, jako też na ich wdowy i dzieci, Najwyżey utwierdzoney 22-go Marca 1833 roku ustawy o pensjach i jednorazowych wsparciach, z którego się okazuje, że Komitet, zgadzając się z zasadami, na których oparte są wnioski Ministrów Woyny i Skarbu, *postanowił*: 1) Na Urzędników Medycyny, Weterynaryi i Farmacyi, tudzież rangi niższe, do kozackiego stanu nienależące, ale zostające w służbie Woyska Dońskiego, tudzież na ich wdowy i dzieci, rozciągnąć ogólną ustawę o pensjach i wspomozeniach w wiedzy Medycznej, Najwyżey utwierdzoną 22-go Marca 1833 roku, i nastąpi do dopełnienia jej postanowienia, z zastrzeżeniem, ażeby pomienione pensye i wsparcia, naznaczone były, nie podług wyznaczeń, jakie wypłacane były od woyska, ale podług tabelli, Najwyżey utwierdzoney 6 Listopada 1819 roku, odpowiednio rangom i nazwaniom. 2) Należące podług tego pensye i wsparcia samym służącym przy odstawce i ich rodzinom po śmierci ich mężów i ojców, wydawać z Podskarbstwa Państwa. Pensye zaś, należące pomienionym urzędnikom na służbie w Woysku Dońskim, wyżey nad płacę, na oснове § 10 ustawy 1833 roku, wydawać z summ woyskowych, dopóki ci w służbie woyska tego zostawać będą; ale przy uwolnieniu ich w odstawkę, albo wrazie przeyscia do innego rodzaju służby, postępować podług ogólnych prawideł, dla Urzędników Medycyny, Weterynaryi i Farmacyi ustanowionych. 3) Zgodnie z ninieyszem postanowieniem Komitetu Ministrów zostawić Ministrowi Woyny rozstrzygnąć, po skomunikowaniu się z Ministrem Skarbu, wypłatę pensyy i wydawanie jednorazowych wspomozień, skutkiem przedstawień, dotąd do Ministerium Woyny weszłych. Cesarz Jego Mość, postanowienie Komitetu Najwyżey utwierdzić raczył. (Op. pr. Rz. Sen. 18-go Grudnia 1837 roku.) (G. S.)

Warszawa, 15-go Stycznia.

W IMIENIU NAJJAŚNIYSZEGO

MIKOŁAJA I-go

CESARZA WSZECH-ROSSYY,

KRÓLA POLSKIEGO,

etc. etc. etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Mając sobie przedstawionem, że dogodnem bydz może dla interessu Banku Polskiego, i zgodnie z życzeniem znaczney części kapitalistów, aby na złożone w depozycie Banku obligacye cząstkowe pożyczki 150-millionowej w roku 1835, za pośrednictwem S. A. Fraenkel i Józefa Epstein, przez Rząd Królestwa Polskiego zaciągnionej, a przez NAJJAŚNIYSZEGO CESARZA WSZECH-Rossyy, Króla Polskiego zaręczonej, wystawione by-

Банку, войти въ надлежащія по сему предмету соглашенія: Нынѣ Совѣтъ утверждая формы означенныхъ сертификатовъ, постановляетъ слѣдующія общія правила, которыми Банкъ при выпускѣ ихъ руководствоваться долженъ: *Статья 1.* Банкъ уполномочивается выпустить на имѣющіяся у него облигаціи 150 мил. займа сертификатовъ на сумму до 50-ти милліоновъ, съ тѣмъ, чтобы самыя облигаціи отданы были подъ храненіе Коммиссіи Погашенія Долговъ Царства. — *Статья 2.* Подъ каждую облигацію Банкъ имѣетъ выпустить по два сертификата: одинъ, по образцу лит. А. на 300 злот., другой по образцу лит. В. на 200 злот. — *Статья 3.* Сертификатъ подъ лит. А. будетъ приносить владельцу онаго 5 проц. съ 300 злот., начиная съ 1-го Января 1838 г. до времени выплаты Банкомъ означенной суммы; но сертификатъ этотъ не даетъ права ни на какой выигрышъ, или премію, которая бы, на основаніи общаго плана погашенія 150-ти милліоннаго займа, могла пасть на ту облигацію, на которую означенный сертификатъ выданъ. — *Статья 4.* Сертификатъ подъ лит. В. въ 200 злот. даетъ владельцу онаго право на полученіе изъ кассы Банка выигрыша, могущаго, на основаніи общаго плана помлнутаго займа, пасть въ которомъ либо изъ осьми опредѣленныхъ съ 1838 по 1845 г. тиражей, на ту облигацію, на которую означенный сертификатъ выданъ, но только за вычетомъ изъ выигрышной суммы по 500 злот., потребныхъ по плану на погашеніе сертификатовъ. — *Статья 5.* По первому востребованію желающихъ, Банкъ обязанъ возвращать имъ облигаціи у него хранящіяся, за предъявленіемъ какъ сертификатовъ подъ лит. В. при тиражахъ не вынутыхъ одинаковаго съ облигаціями номера, такъ и сертификатовъ лит. А. съ принадлежащими къ нимъ купонами и за взносомъ выдающихся Банкомъ впередъ по табели погашенія процентовъ по день возврата облигаціи сколько таковыхъ съ сложнымъ процентомъ причитаться будетъ. — *Статья 6.* Подробныя правила на выпускъ сертификатовъ, а равно на способъ исчисленія процентовъ, на производствѣ тиражей и на способъ погашенія изложены будутъ въ инструкціи, которая имѣетъ быть дана Банку отъ Главнаго Директора предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммиссіи Финансовъ. — *Статья 7.* Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ возлагается на Главнаго Директора помлнутаго Коммиссіи, на Коммиссію Погашенія Долговъ Царства и на Польскій Банкъ, до кого что относится можетъ.

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Rady Administracyjnej dnia 28 Grudnia 1837 (9 Stycznia 1838 roku).
Namiestnik Jenerał-Feldmarszałek (podpisano) *Xiąże Warszawski.*

Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

(podpisano) *R. Fuhrmann.* (Gaz. Rz. Kr. Pol.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

К р а к о в ь.

28-го Декабря, происходило въ залѣ Новодворскаго зданія торжественное открытіе палаты представителей Вольнаго Города Кракова, въ присутствіи Г. Президентовъ трехъ Августѣйшихъ Покровительствующихъ Державъ. Г. Сенаторъ *Вольфъ*, избранный предсѣдательствующимъ собранія представителей, большинствомъ голосовъ 23 противу 4, открылъ засѣданіе соответственнымъ рѣчью; потомъ назначивъ представителей, Антона *Гельцеля* и Франца *Липгинскаго*, Ассесорами, а Гиларія *Мецишевскаго*, Секретаремъ Сейма, отобралъ отъ нихъ установленную присягу. (О. Г. Ц. П.)

П р у с с і я.

Берлинъ, 12-го Января.

Прибыль сюда вѣдущій изъ Петербурга въ отпускъ Баронъ *Барантъ* Французскій Посланникъ при Императорско-Россійскомъ Дворѣ и послѣ завтра отправляется въ Парижъ.

— На послѣднихъ дняхъ прош. мѣсяца прибыль сюда курьеръ изъ Парижа съ депешами на счетъ Гринвальдскаго дѣла, въ которыхъ Французское Правительство совѣтуетъ быть какъ можно умѣреннѣе. Въ слѣдствіе того и отсюда тотчасъ отправлены депеши въ Гагу, изъ чего заключаютъ здѣсь, что Правительство наше рѣшилось употребить свое вліаніе, чтобы предметъ сей невозобновилъ еще разъ Голандско-Белгійскаго дѣла во всемъ его значеніи.

— Въ газетѣ *Staats-Zeitung* помѣщена длинная статья за подписью Министра Духовныхъ Дѣлъ Г. *Альтенштейна*, въ коей сдѣлано нѣсколько замѣчачій на рѣчь, произнесенную Его Святѣйшествомъ Папою по дѣлу Архіепископа Кельнскаго, въ собраніи Кардиналовъ. Между прочимъ, этотъ Министръ ссылается на извѣстныя цѣлой Европѣ правила царствующаго Короля, относительно вѣротерпимости, правила, отъ коихъ Его Кр. Величество, въ продолженіи 40-лѣтняго правленія своего, никогда не уклонялся. Въ заключеніе статьи своей, Г. *Алт-*

ты сертификаты, и уповаѣннѣе Bank Polski на dniu 9 (21) Listopada 1837 roku do wniyścia w układy w tey mierze: Rada Administracyjna, przy zatwierdzeniu wzorów tychъ сертификатовъ, postanowiła następujące zasady ogólne, Bankowi za podstawę postępowania przy tey konwersyi służyć mające. — *Artykuł 1.* Upoważniony jest Bank Polski, na złożone w tym celu obligacje cząstkowe z pożyczki 150-milionowej, aż do wysokości 50 milionów, wystawić certyfikaty, składające oryginalne obligacje pod klucz Kommissyi umorzenia długu krajowego. — *Artykuł 2.* Na każdą obligację cząstkową wyda Bank dwa certyfikaty, jeden na zł. pol. 300, oznaczony literą A, drugi na zł. pol. 200, oznaczony literą B. — *Artykuł 3.* Certyfikat lit. A na zł. pol. 300 wystawiony, przynosić będzie właścicielowi od tey summy 5% procentu rocznie, poczynając od 1-go Stycznia 1838, aż dopóki summa zł. pol. 300 spłacony przez Bank niezostanie; certyfikat ten, nie będzie miałъ права do żadney wygranej lub praemium, jakie podługъ общаго плану umorzenia pożyczki 150-milionowej przypaśćby mogły na obligację cząstkową, z której pochodzi. — *Artykuł 4.* Certyfikat lit. B na zł. pol. 200 nada właścicielowi prawo do odebrania z kasy Banku wygranej, jaka przypaść może podługъ общаго плану pożyczki 150-milionowej, na obligację cząstkową, z której pochodzi, w jednemъ z ośmiu losowań rocznychъ od 1838 do 1845 roku, z potrąceniemъ atoli z każdej wygranej summy zł. pol. 500, przeznaczoną na spełnienie planu amortyzacyi pomienionychъ certyfikatów. — *Artykuł 5.* Na każde żądanie Bank Polski obowiązany będzie wydatъ zgłaszającymъ się obligacją cząstkową, u siebie złożoną, za zwrotemъ niewylosowanego certyfikatu B tegożъ samego numeru, i certyfikatu lit. A wrazъ z właściwymi kuponami, jako i awansowanychъ przez Bankъ podługъ tabelli amortyzacyjnej po ten czasъ procentówъ z procentemъ składanymъ obliczonych. — *Artykuł 6.* Instrukcją do postępowania przy wystawianiu certyfikatówъ, tudzieżъ sposóbъ procentowania, losowania i umarzania obejmującą, udzieli Bankowi Dyrektor Główny Prezydujący w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu. — *Artykuł 7.* Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone bydzъ ma, Dyrektorowi Głównemu Prezydującemu w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, Kommissyi umorzenia długu krajowego, oraz Bankowi Polskiemu, w czymъ do kogo należy, poleca się.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

К р а к о в ь.

W dniu 28 Grudnia, nastąpiło uroczyste otwarcie Izby Reprezentantów W. M. Krakowa w sali gmachu Nowodworskiego, w obecności JJ. WW. Rezydentów Najjaśniejszych Dworów Protegujących. JW. Senator *Wolff*, obrany Prezydującymъ Zgromadzenia Reprezentantów, większością 23 głosówъ przeciw 4, zająłъ posiedzenie stosowną mową, po czymъ wezwałъ Reprezentantów, Antoniego *Zygmunta Helcla* i Franciszka *Lipczyńskiego* na Assesorów, a Reprezentanta *Hilarego Meciszewskiego*, na Sekretarza Seymowego i przysięgę statutemъ przepisaną od nichъ odebrałъ. (G. R. K. P.)

П р у с с і я.

Berlin, 12-го Stycznia.

Przybył tu jadący z Petersburga za urlopam, Baron *Barante*, Posel Francuzki przy Dworze Cesarско-Rossyjskimъ i pojutrze uda się w dalszą drogę do Paryża.

— W ostatnichъ dniachъ upłynionego mѣсяца, nadbiegłъ tu goniecъ z Paryża z depeszami, tyczącymi się sprawy Grünwaldu, w którychъ Rządъ Francuzki doradza jakъ największe umiarkowanie. W skutku tego wysłano i ztądъ natychmiastъ depesze do Hagi; z czego wnioskuje tu, że Rządъ naszъ postanowiłъ użyć wpływu swego, ażeby ten przedmiotъ nie wznowiłъ razъ jeszcze sprawy Hollendersko-Belgickiey w całejъ jejъ rozciągłości. (G. C.)

— Gazeta *Staats-Zeitung* umieszcza obszerny artykułъ, podpisany przez Ministra Spraw Duchownychъ P. *Altenstein*, tyczący się przemowy z powodu sprawy Arcybiskupa Kolońskiego, mianey przez Oycę Sw. na zgromadzeniu Kardynałów. Między innemi odwołuje się rzeczony Minister do znanychъ całejъ Europie zasadъ tolerancyi Panującego Króla; zasadъ, od którychъ nigdy, w ciągu 40-letniego panowania, Dostojny Monarcha nie odstępował. Kończy P. *Altenstein* wyrażeniemъ nadziei, że Dwórъ Rzymski, znany ze sweyъ mądrości, zmieni niezawodnie o tey sprawie swoje wyo-

тенистейнз говорить, что надобно надѣяться, что Дворъ Римскій, известный по своей мудрости, изменить мнѣніе свое по этому дѣлу, когда получить подробнѣйшія объ одномъ свидѣніи.

14-го Января.

Изъ арміи нашей по артиллерійскому корпусу отправляются въ Турцію еще четыре офицера и четыре унтеръ-офицера.

— Всѣ члены дворянскаго сословія провинцій Надрейской и Вестфальской, собравшіеся здѣсь, не имѣя возможности исходатайствовать у Короля аудиенціи, возвратились опять въ дома свои.

— Нѣсколько дней живетъ здѣсь бывшій Министръ въ Электорскомъ Гессенѣ *Г. Гассенпflugъ*, изъ чего заключаютъ, что онъ вступитъ въ Прусскую службу, какъ прежде о томъ говорили. (G. C.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 5-го Января.

5-го ч. въ Палатѣ Перовъ происходило совѣщаніе о проектѣ Королевскаго адреса. По прочтеніи онаго *Гр. Порталиеомз*, Маркизь *Дрѣ-Брезе* произнесъ рѣчь, въ коей объяснивъ обоюдныя отношенія Франціи съ Англіею, упомянулъ, что хотя народонаселеніе Франціи имѣетъ болѣе 30 м. жителей Римско-Католическаго исповѣданія, царствующій домъ вступаетъ однако въ родственныя связи съ протестантами. Президентъ Совѣта хотѣлъ отвѣчать, но Герцогъ *Орлеанскій* прервалъ слова его и отозвался въ слѣдующихъ выраженіяхъ: Прошу позволенія Палаты отвѣчать на слова, лично до меня касающіяся. Въ основныхъ законахъ нашихъ, на первой строкѣ, упоминается о вѣротерпимости, какъ о драгоценнѣйшемъ изъ преимуществъ народныхъ. — Послеъ этого, я не вижу по чему бы, одна только Королевская фамилія теряла права свои на это преимущество, дарованное законами всемъ вообще Французамъ, и такъ согласное съ господствующими понятіями современнаго общества. Впрочемъ *М. Гр.* я не полагаю, чтобы бракъ заключенный мною, не удовлетворялъ требованіямъ, въ отношеніи вѣроисповѣданія, большей части націи. — Я также католикъ; это вѣра отцевъ моихъ: я въ ней родился и съ нею умру; въ этой вѣрѣ будетъ воспитано все мое потомство. Вотъ единственныя обязательства со стороны моей, на которыя нація имѣетъ права; я даль ихъ и полагаю, что болѣе отъ меня никто требовать не можетъ.

Послѣ возраженія Герцога Президентъ Совѣта продолжалъ опровергать прочія предположенія *Г-на Дрѣ-Брезе* и наконецъ приступлено къ собиранію голосовъ. Проектъ принятъ большинствомъ 130 противъ 12. Тутъ же назначена депутація для поднесенія Королю адреса Палаты Перовъ. (O. G. II.)

— Маршалъ *Султъ* еще сюда не прибылъ. Онъ заболѣлъ въ Ст. Маурѣ, въ 12 миляхъ по той сторонѣ Туръ на пути въ Парижъ, и посему придетъ сюда вѣроятно нѣсколькими днями позже.

— Рѣчь *Г-на Дюпеня* при поздравленіи съ Новымъ Годомъ, произнесенная къ Королю оканчивается слѣдующимъ выраженіемъ: „Я проникнуть, Государь, вѣрною надеждою на счетъ будущности Франціи. Сама Палата отвѣчаетъ немедленно на тронную рѣчь. Я ни въ чемъ не хочу предупредить изъявленія ея политическаго образа мыслей; однако при содѣйствіи, какого требуетъ отъ насъ Король, полагаю, что ничего не скажу излишняго, если увѣрю, что Ваше Велич. можете полагаться на наше усердіе, можете желать всего, чего требуетъ честь и безопасность Франціи, что можетъ быть необходимымъ для перевѣса по иностраннымъ отношеніямъ, для благосостоянія земледѣлія, торговли и промышленности, для распространенія просвѣщенія и благосостоянія между земледѣльческимъ классомъ, для поощренія художества и наукъ, чтобы сдѣлаться достояніемъ усильства и гражданской образованности великаго народа и той свободы, которую онъ умѣлъ приобрѣсть и усилъ сохранить.“

— Министерствомъ публичныхъ зданій поручило строителю *Гау* (Кельнскому уроженцу), заняться постройкою церкви въ предмѣстіи Ст. Жермень; это будетъ зданіе въ готическомъ стилѣ, который всего приличнѣе для дома Божія.

7-го Января.

Прибылъ сюда Лордъ *Кленрикордъ* одинъ изъ первыхъ Лордовъ Англійскаго Адмиралтейства.

— Большая депутація Палаты Перовъ, вчера вечеромъ поднесла Королю адресъ въ отвѣтъ на тронную рѣчь. Король въ отвѣтъ объявилъ свое удовольствіе за сдѣланныя ему въ семь адресъ изъясненія.

— Проектъ адреса Палаты Депутатовъ, прочитанный тамъ вчера *Г-мъ Дюпенемъ*, кромѣ изъясненія на счетъ Испаніи впрочемъ весьма сообразенъ и удовле-

браженіе, gdy dokładnie o wszelkichъ szczegółachъ за- wiadomionymъ zostanie. (G. R. K. P.)

Дня 14-го.

Зъ воиска нашего удае się до Турци, jeszcze czterechъ офицерów i czterechъ podoficerów zъ korpusu artylleryi.

— Всѣ члены стану шляхецкаго провинци *Nadreńskiej* и *Wesifalskiej*, którzy się tu zjechali, nie mogącъ otrzymać audiencyi u Króla, wrócili zъ powrotemъ do domówъ swoich.

— Od kilku dni hawi tu były Minister w Hessayi Elektoralnei *P. Hassenpflug*; zъ czego wnoszą, że zjści się zapewne nieco dawniejsza wiadomość o weyciу jego do służby Pruskiej. (G. C.)

FRANCYA.

Парыжъ, дня 5-го Января.

Дня 3-го Изба Паровъ odbywała narady względemъ projektu do adresu. Po odczytaniu tegożъ przezъ *Hr. Portalis*, zabralъ głosъ *Margr. Dreux-Brézé*, w którym, po objaśnieniu stosunkówъ zъ Anglią, wspomniał, iż Francya liczy 30,000,000 katolików, a jednakъ dom Panujący zawiera małżeńskie związki zъ rodzinami wyznania Ewangelickiego. Prezesъ Rady odpowiadał na tę mowę, gdy *Xiąże Orléans* przerwałъ mu i w te odezwał się słowa: „Niechъ mi Izba dozwoli odpowiedzieć kilka wyrazówъ na to, co mię osobiście obchodzi. Na pierwszymъ wierszu naszego głównego prawa mieści się wolnośćъ religijna, jako najdroższy każdemu Francuzowi przywilej. Nie mogę zatemъ pojąć: dla czego by sama tylko Królewska rodzina tey swobody używać nie miała: swobody, będącej wъ najściślejszymъ związku zъ wyobrażeniami dziś społeczeńey rzeczy pa- mującemi? Sądzę zresztą MPP., że mój związekъ małżeński, zgadza się nawet zъ tą rękocymsią, jakiej więk- szośćъ Francuzówъ miała prawo wymagać. I ja jestem Katolikiemъ; jestto wiara moichъ oycówъ: wъ niej się zrodziłem i umrę; całe moje pokolenie będzie wъ niej wychowane. — Oto jedyna rękocymsia, jakiej po mnie można było żądać; dałem ją i sądę, że niktъ nie ma prawa wymagać więcey ode mnie.“

Po mowie *Xięcia*, dokończyłъ Prezesъ Rady dal- sze wniesionychъ zarzutówъ zbijanie; przystąpiono pot- em do głosowania; projektъ przyjęto 130 głosami prze- ciwъ 12; nakoniecъ deputacya, mająca złożyć Królowi wъ dniu następnymъ uchwalony addressъ Izby Parów, mia- nowaną została. (G. R. K. P.)

— Marszałekъ *Soult* nie przybyłъ tu jeszcze. Zacho- rowałъ onъ jadącъ do Paryża, wъ St. Maur, o 12 mil drogi po tamtey stronie Tours, przezъ co przyjazdъ jego opo- źni się podługъ podobieństwa jeszcze kilka dniami.

— Wъ mowie *P. Dupin*, mianey zъ powinowaniemъ Nowego-Roku Królowi, ustępъ zakończający takową, byłъ następujący: „Jestemъ ja, N. Panie, przejęty pewną nadzieją wъ przyszłości Francyi. Nie zadługo sama Izba odpowie na mowę tronową. Nie chcę ja wъ niczemъ u- przedzać wyrazu jejъ politycznego sposobu myślenia; jednakże przy współdziałaniu, jakiego Król od nasъ ża- da, mniémam, iż nic zanadto nie powiemъ, gdy zapew- nią, że W. Kr. Mośćъ mъ ż-sz polegać na gorliwości naszej; możesz chcieć wszytkiego, czego wymaga honor i bezpieczeństwo Francyi, co może być potrzebny dla przewagi wъ stosunkachъ zagranicznych, dla pomysł- ności rolnictwa, handlu i przemysłu, dla rozszerzenia oświaty i dobrego bytu wъ klassachъ pracowniczych, dla zachęty sztuk i umiejętności, ażeby stać się godnymъ postępu i cywilizacyi wielkiego narodu i tychъ swo- bod, które onъ zdobyć umiałъ i utrzymać potrafi.“

— Министерствомъ budowli publicznychъ, даѣ поленіе budowniczemъ *Gau* (rodemъ zъ Kolonu), aby się zająłъ wystawieniemъ kościoła na przedmѣściu St. Germain; będzie to gmachъ wъ stylu gotyckimъ, jako najwłaściw- szymъ na przybytekъ Boży.

Дня 7.

Прибылъ ту Лордъ *Claivricarde*, jeden zъ pierwszychъ Lordówъ Admiralicji Angielskiej.

— Wielka deputacya Izby Parów, złożyła Królowi wczora wieczoremъ addressъ odpowiedni na mowę trono- wą. Królъ odpowiedziałъ zъ oświadczeniemъ swego zado- wolenia, zъ powodu zrobionychъ mu wъ tymъ addressie wy- nurzeń.

— Projektъ addressu Izby Deputowanychъ, odczytany wъ teyże dnia wczorayszego przezъ *Pana Dupin*, jest, zъ

творителемъ не только Доктринерамъ но и Министерству. Жур. Првній изъясняясь на счетъ сего проекта, признаетъ въ немъ то достоинство, что онъ ясенъ и въ немъ нѣтъ никакой двумысленности, не смотря на то, что въ нѣкоторыхъ предметахъ очень обширенъ а другихъ касается слишкомъ поверхностно. Вотъ что тамъ сказано: „Душевно сожалѣемъ, что междоусобная война опустошаетъ еще Испанію; мы сильно тронуты несчастіемъ дружественнаго народа. Мы полагаемъся на мѣры, какія признаетъ нужными предпринять правленіе Вашего К. Велич. для вѣрнаго исполненія трактата Четвернаго Союза и для достиженія цѣли предположенной высокими договаривающимися сторонами, чтобы даровать полуострову миръ и предохранить его отъ бѣдствія контрарволюціи.“

— Такъ какъ нѣтъ сомнѣній, что статья въ проектѣ адреса на счетъ Испаніи, будетъ поводомъ къ жаркимъ и важнымъ првніямъ, пока будетъ принятъ адресъ, по сему опасаются нѣкоторые, чтобы слѣдствіе балотированія этой статьи не было причиною къ отказу Министерства отъ внутренняго управленія.

— Одна изъ газетъ сообщаетъ: Кажется, что Министръ иностранныхъ дѣлъ имѣлъ съ нѣкотораго времени справедливыя причины жаловаться на неопытность нѣкоторыхъ Консуловъ, и даже отозвать нѣсколькихъ изъ нихъ, особенно тѣхъ, коихъ не ловкость могла быть вредною для Французской дипломатики. Между прочими, Консулъ находящійся въ одномъ изъ главныхъ портовъ Бразиліи, требовалъ напр. выдачи Француза, отравившаго туземца, и отправилъ его во Францію. Теперь Французское Правительство должно возвратитъ его, такъ какъ каждый изъ Французовъ, сдѣлавшій проступокъ за границею противу иностранца, подвергается тамошнимъ законамъ. На востокѣ только дѣлается по сему предмету исключеніе. Такимъ же образомъ несвойственно поступилъ Консулъ нашъ въ Букарестъ по дѣлу Гг. Марсилъ и Тавернье, за что получилъ выговоръ отъ Министра иностранныхъ дѣлъ.

— *Mémorial des Pyrenées* отъ 4 Января а равно *Phare de Bayonne* тогоже числа ничего еще не упоминаютъ о сраженіи при Мендавіи, которое по письму изъ Байонны отъ 3-го ч. с. м. будто произошло въ пользу Христианосовъ. За то, послѣдній журналъ (3 числа въ 8 час. вечера) въ припискѣ, сообщилъ слѣдующее: „Въ эту минуту изъ достовернаго источника узнали мы, что Карлисты послѣ оборотовъ, совершенныхъ 28 Декабря близъ Мендавіи, переправились чрезъ Эбро ночью съ 28 на 29 ч. между Логронью и Лодозою.“ (G. C.)

А н г л и я.

Лондонъ, 3 го Января.

Утверждаютъ, что немедленно по собраніи Парламента, Правительство предположило увеличить свою сухопутную и морскую силу, первую отъ 15 до 20 т., вторую отъ 5 до 10 т.; определено также вооружить нѣсколько военныхъ кораблей.

— Всѣ удивляются здѣсь и почитаютъ худымъ предзнаменованіемъ то обстоятельство, что Президентъ Соединенныхъ Штатовъ въ посланіи своемъ къ Конгрессу вовсе неупомянулъ о просшествіяхъ въ Канадѣ, о которыхъ вѣрно уже имѣлъ достаточное свидѣніе до открытія засѣданія. Вообще полагаютъ, что еслибъ Г. Ванъ-Буренъ благопріятствовалъ Англіи, ему слѣдовало объявить себѣ въ этомъ посланіи въ пользу строгаго неутралитета, предостеречь при томъ жителей, чтобы не оказывали никакой помощи мятежникамъ. Пренебреженіе всѣмъ этимъ кажется заставляеть думать, что Правительство Соединенныхъ Штатовъ имѣетъ какое-то намѣреніе. (G. C.)

— Придворная газета помѣстила извлеченіе изъ депешъ полученныхъ Секретаремъ Лорда Гилль, Генералъ-Маіоромъ Лордомъ Фитцрой Соммерсетъ, отъ предводительствующаго войсками въ Канадѣ: „Милордъ! имѣю честь довести до свѣденія главноначальствующаго войсками, что, послѣ разбитія матежниковъ подъ Сень-Шарль, какъ только успѣлъ я сосредоточить достаточное число силъ въ Монреаль, отрядъ, состоящій изъ восьми ротъ и трехъ орудій, соединился по моему приказанію въ Сорель и двинулся къ Сень-Дени, куда и прибылъ вчерашняго числа, какъ видно изъ приложеннаго рапорта Полковника Горе. Можно съ достовѣрностію полагать, что вооруженные жители деревень, собравшіеся подъ Ричелье, спокойно разошлись по своимъ домамъ. Войска Е. Кор. Величества заняли Сень-Джонсъ, Шамбли, Сень-Шарль, Сень-Дени, Сень-Урь и Сорель. Въ окрестностяхъ этихъ городовъ неказалось никакихъ смятеній. Имѣю честь быть, и проч.“

Генер.-Лейтенантъ Кольборнъ.“

(О. Г. Ц. П.)

выяткиемъ уступу со до Испаніи зрештѣя zupełnie стосовны и заспокаивающы, нѣтълько Доктрынеровъ, але и Министериумъ. *Journ des Déb.* мовіаю о томъ проекцие, прызнаюе му тѣ залетѣ, же jest jасны и жадней двузачности не зродзи, безъ възгледу, же въ нѣкоторыхъ предметахъ роззержа сѣ за wiele, въ инныхъ за мафо. Рзечонны уступъ jest tey основы: »Уболеваемы mocno, видзая, якъ далеце война домова wyniszczа jeszcze Hiszpaniā; widok cierpień przyjaźnego narodu mocno nas porusza. Polegamy na środkach, jakie przedsięwziąć Rząd W. Kr. Моści uzna rzeczą stosowną dla wiernego wykonania traktatu poczwórnego Przymierza i dla osiągnięcia celu powziętego przez Wysokie układające sѣ Strony, aby obdarzyć pokojem Półwysep i zastōnić go przeciwko nieszczęściu kontrrewolucyi.“

— Gdy niē masz wątpliwości, że uступъ w проекцие do adresu tyczący sѣ Hiszpanii, stanie sѣ powodem do żywych i ważnych rozpraw, nim address przyjęty bѣdzie; obawiają sѣ przeto niektoży, aby skutek głosowania nad tymże uступem, nie stał sѣ przyczyną usunięcia sѣ Ministerium od zarządu krajowego.

— Zdaje sѣ, pisze jedna z gazet, że Minister interessów zagranicznych, miał od niejakiго czasu słuszne powody utyskiwać na niedoświadczenie niektórych Konsulów, a nawet odwołać z nich kilku, tych zwłaszcza, których niezręczność mogła być kompromittować dyplomacyą Francuzką. Między tymi, rezydującej w jednym z głównych portów Brazylii, reklamował np. wydania Francuza, który otruflъ był krajowca i odesłał tego zbrodniarza do Francyi. Teraz musi Rząd Francuzki powrócić go, ponieważ każdy z Francuzów, dopuszczający sѣ за границą zbrodni przeciwko cudzoziemcowi, podlega prawom krajowym. Na Wschodzie tylko, zachodzi w tym względzie wyłączenie. Podobnież niewłaściwie postąpił sobie nasz Konsul w Bukarescie, co do sprawy PP. Marsille i Tavernier, co mu przez Ministra Spraw Zagranicznych naganione zostało.

— *Mémorial des Pyrenées* z d. 4 Stycznia, podobnież i *Phare de Bayonne* teyże samey daty, nie wspomniają nic jeszcze o bitwie pod Mendavia, która podług listu z Bayonny pod d. 3 b. m. pisanego, na korzyść Krystynistów wypadła. Na to miast umieścił ostatni dziennik (d. 3 o godz. 8 wieczorem) w przypisku, co następuje: »Dowiadujemy sѣ w tey właśnie chwili z dobrego źródła, że Karolisci, po demonstracyi dokonanej d. 28 Grudnia pod Mendavia, przeprawili sѣ przez Ebr w nocы z dnia 28 na 29, między Logronio i Ludosa.“ (G. C.)

A N G L I A.

Лондонъ, дня 3-го Stycznia.

Zapewniają, że zaraz po zebraniu sѣ Parlamentu, postanowił Rząd wzmocnić swą potęgą lądową i morską; pierwszą o 15 do 20, drugą o 5 do 10 tysięcy. Mają także uzbroić kilka okrętów wojennych.

— Zdziwia tu wszystkich i złą wróżbę zapowiadać zdaje sѣ ta okoliczność, że Prezydent Stanów Zjednoczonych, nie wspomniatъ ani słowa w poselstwie swoimъ do Kongressu о wypadkach w Kanadzie, względem których musiał jeszcze przed otwarciem posiedzenia, mieć dokładną wiadomość. Zdaniem jest powszechnymъ, że gdyby P. Van-Buren był przychylnym względem Anglii, wypadaloby mu oświadczyć sѣ w rzeczonem poselstwie за ścisłą neutralnością; przestrzedzъ oraz obywateli, аżeбы zbuntowanym жадней pomocy nie udzielali. Zaniедбаніе tego wszystkiego zdaje sѣ upoważnić do wniosку, że Rząd Stanów Zjednoczonych ma jakieś zamiary. (G. C.)

— Gazeta dworska zawiera wyciągъ z depeszy Głównego Dowódczy w Kanadzie, przestanychъ do Jenerała Majora Lorda Fitzroy Sommerset, Sekretarza Lorda Hill: „Милордзіе! Mam zaszczytъ uwiadомić JW. Naczelnego Wodzа, że po rozproszeniu burzycieli pod St. Charles, jak tylko zdołałemъ zgromadzić dostateczne sily w Montreal, rozkazałemъ zebrać sѣ ośmiu kompaniomъ z trzema działami w Sorel, i udać sѣ ztamtądъ do S. Denis. Dowiesz sѣ JWP. z rapportu Półkownika Gore, że on wczora już wszedł do S. Denis. Mogę z pewnością sądzić, że mieszkańcy wsi, którzy pod Richelieu stanęli pod bronią, wrócili spokojnie do swoich siedzib. Woyska J. K. M. osadzili S. Johns, Chambly, S. Charles, S. Denis, S. Ours i Sorel; w pobliżu tychъ mieyscъ nie okazują sѣ żadne rozruchy. Zostają JW. P. i t. d. J. Colborne, Jenerał-Leytenant.“

(G. R. K. P.)

— Въ *United Service Gazette* сказано: Сиръ Ф. *Стовенъ*, который теперь въ Королевской свитѣ, говорить отправится Генераль-Адъютантомъ въ Канаду. Подполковникъ *Фицджеральдъ*, прежній бригадный Генераль въ Испаніи, назначенъ Инспекторомъ милиціи въ Канадѣ, и Капитаны *Роттенбургъ* и *Гидъ* со многими другими Офицерами, состоящими на полупенсіонѣ, получили приказаніе, тотчасъ отправиться для вспомошествованія при составленіи милиціи.

— Вчера получены здѣсь извѣстія изъ Канады до 6 Декабря. Онѣ вообще благоприятны и представляютъ побѣду одержанную Полковникомъ *Ветераль* при нападѣ на Ст. Шарльсъ причиною, что мятежники поколебались въ своихъ намѣреніяхъ и многіе изъ нихъ возвратились домой. Полковникъ *Горъ* съ частію войска и тремя орудіями еще разъ обратился къ Ст. Дени и взялъ его не встрѣтивъ сопротивленія. Эта страна кажется совершенно очищена отъ бунтовщиковъ, потому, что Полковники *Ветераль* и *Горъ* въ различныхъ направленіяхъ проходили здѣсь безпрятственно и оставленные при первой ретирадѣ гаубицы, опять взяли. Главныя силы мятежниковъ собраны, кажется, при обоихъ озерахъ. Британское Правительство, говорятъ, просило позволенія у Президента Соединенныхъ Штатовъ перевести чрезъ Нью-Йоркъ корпусъ войска въ Канаду; отвѣтъ еще неизвѣстенъ. Нью-Йоркскія газеты пишутъ, что расположеніе Американцевъ, вообще въ пользу мятежниковъ; были уже собраны, чтобы Канадійцамъ оказать расположеніе Американскихъ гражданъ и предложить ихъ пособіе. Некоторые Американскіе журналы говорятъ, что Г. *Фанъ-Буренъ* немедленно долженъ начать войну противу Англій, если въ пользу сего будетъ объявлено общественное мнѣніе. Неприятно ожидаютъ, какое заключеніе сдѣлаетъ Сѣверо-Американ. Правительство, на счетъ отправленія Британскихъ войскъ чрезъ Нью-Йоркъ. Между тѣмъ здѣсь всѣчески стараются подкрѣпить Британское войско въ Канадѣ, и, если морской путь опредѣленъ по рѣкѣ Святаго Лаврентія, войска будутъ посланы въ Галифаксъ и Новый Брауншвейгъ, чтобы въ случаѣ нужды идти оттуда сухимъ путемъ въ Канаду или отплыть при первомъ случаѣ. Лордъ *Госфордъ* издалъ прокламацію, въ которой обѣщаетъ мятежникамъ прощеніе, если они немедленно предадутся законному начальству. Другими прокламаціями обѣщаютъ за выдачу *Пепино* 1,000 фун. ст., за *Нельсона*, *Броуна*, *О'Каллогана*, *Кота*, *Иосифа Дроле*, *Жируара*, *Скотта*, *Родьера*, *Амури Жиро* и *Шансера* 500 фун. и за прочихъ зачинщиковъ 100 фунт.

— Одна изъ газетъ издаваемыхъ въ Монреалѣ въ Канадѣ увѣдомляетъ отъ 6 Декабря: „Мятежники приведены въ большой ужасъ послѣдностію, съ какою составились противу нихъ отряды волонтеровъ въ Нижней и Верхней Канадѣ. Изъ Англійскихъ старыхъ солдатъ, посѣлвшихся въ Канадѣ, составлены уже два отличныхъ баталіона. Милиція безпрестанно упражняется въ ученіи. Здѣсь въ Монреалѣ готовы уже къ походу четыре компаніи здѣшней линійной пѣхоты, а въ Квебекѣ 1,500 вооруженной милиціи. Чрезвычайно удивились тому, что первый отрядъ полка N. 43, прибылъ уже изъ Галифакса (изъ Новой Шотландіи въ Сѣвер. Америкѣ), чего ожидали въ столь короткое время. При устьѣ рѣки Св. Лаврентія крейсируютъ два парохода, назначенные для удержанія сообщенія съ военными Англійскими кораблями, въ случаѣ, еслибъ они прибыли. Парламентское зданіе, еслибъ оказалась нужда, будетъ обращено въ пользу войска. Проживающіе здѣсь Канадійцы Французскаго происхожденія, собрались въ въ публичное засѣданіе, въ которомъ опредѣлено предложить Правительству извѣщеніе непоколебимой приверженности и покорности. Въ Ст. Эсташъ произошла стычка между отрядомъ милиціи и отрядомъ мятежниковъ, которыхъ разбили. Замѣчено, что сѣи послѣдніе имѣютъ довольно ядеръ, но мало пороха и ружейныхъ пуль. Дѣятельность Г-на *Джонъ-Кольборна* и Полковника *Ветерала*, предохранила страну нашу отъ продолжительной междоусобной войны. Слышно, что мятежники отправили съ посольствомъ къ Губернатору Г-н *Лафонтена*, *Лесли* и *Велькера* предлагая чтобы онъ созвалъ провинціальный парламентъ. Это было бы очень не прилично.“

(A.P.S.Z.)

ШВЕЙЦАРІЯ.

Нейшатель, 2-го Января.

Слышно, что Французское Правительство старается удалить изъ Швейцаріи Принца *Людовика Бонапарте*; начаты даже и переговоры, но неофициально. По сему же предмету совѣтовался кажется недавно Французскій Посланникъ Герцогъ *Монтелло* съ Г-мъ *Амриомъ* Президентомъ Швейцарскаго Союза, но ничего не успѣлъ сдѣлать съ вла-

— *United Service Gazette* donosi: „Sir F. Stoven, który teraz zostaje przy dworze Królowej, udać się ma jako Generał-Adjutant do Kanady, Podpólkownik *Fitzgerald*, dawniej Generał brygady w Hiszpanii, mianowany został Inspektoremъ милициі w Kanadzie, a Kapitanowie *Rottenburg* i *Head*, wraz z innymi na półowie żołdu zostającymi oficerami; wypłyną natychmiast dla dopomagania urzędzeniu tamъ милициі.

— Wczora otrzymano tu wiadomości z Kanady do 6 Grudnia. Bramią one w powszechności bardzo pomyślnie i zwycięstwo, odniesione przez Pólkownika *Wetherall* przy uderzeniu na St. Charles, uważają jako przyczynę, że buntownicy chwycić się zaczęli w swych przedsięwzięciach i wielu z nich powróciło do domów. Pólkownik *Gore* z oddziałem woyska i trzema działami jeszcze się raz zbliżył ku St. Denis i wziął je bez oporu. Część ta kraju, zdaje się być całkiem oczyszczoną od buntowników, gdyż Pólkownicy *Wetherall* i *Gore*, bez przeszkody krążą w rozmaitych kierunkach i znowu zabrali haubice, zostawione w dawniejszym odwrócie. Główne siły buntowników miały się połączyć między dwoma jeziorami. Rząd Angielski miał starać się o pozwolenie Prezydenta Stanów Zjednoczonych, ażeby przez Nowy-York, można było przestać do Kanady jeden корпусъ woyska; odpowiedź nie była jeszcze wiadomą. Podług *Dziennikow Nowego-Yorku*, sposób myślenia Amerykanów w ogólności, jest sprzyjający stronie buntowników; odbyły się zgromadzenia, ażeby dać poznać Kanadyczykom udział obywateli Amerykańskich i ofiarować im pomoc. Niektóre dzienniki Amerykańskie donoszą, że *P. van Buren* nie powinien zwrękać rozpoczęcia wojny przeciwko Anglii, gdy zdanie publiczne bez ogródki za tѣm się oświadcza. Mocno natężona uwaga względem postanowienia, jakie uczyni Rząd Pólcno-Amerykański względem przechodu woysk przez Nowy-York. Tym czasem gorliwie się tu zajmują wzmożeniem woysk Angielskich w Kanadzie, i żołnierze wystani być mają rzeką Sw. Wawrzyńca do Halifaxu i Nowego Brunswiku, ażeby, w przypadku potrzeby, pójść stamtąd ładem do Kanady, albo, za pierwszą zrzęcznością, odплыть. Lord *Gosford* wydał odezwę, w której przyrzeka buntownikomъ przebaczenie, jeśli niezwłocznie poddadzą się prawnej swej zwierzchności. Ioneni odezwami obiecano za wydanie *Papineau* 1,000 fun. ster., *Nelsona*, *Browna O'Callaghana*, *Cote*, *Józefa Drulet*, *Girouard*, *Scotta*, *Rodiera*, *Amury Girod* i *Chancer* 500 fun. ster., a za dalszychъ burzycieli po 100 fun. szter.

— Jedna z gazet, wychodzących w Montréal, w Kanadzie, donosi pod d. 6 Grudnia: „Powstańcy zatrwożyli się niezmiernie prędkością, z jaką utworzyły się przeciwko nimъ oddziały ochotników w Dolney i Górney Kanadzie. Z Angielskich weteranów, którzy w Kanadzie osiedli, zebrano już dwa wyborne баталіоны. Милиція ćwiczy się nieustannie w robieniu bronią. Tu w Montréal są już gotowe do pochodu cztery kompanie tutejszey piechoty liniowej, a w Quebecu 1,500 uzbrojonej милициі. Sprawito tamъ nadzwyczajne podziwienie, że pierwszy oddziałъ полку N. 43, przybył już z Halifaxu (z Nowey Szkocyi w Ameryce Pólcnoy), czego się w tak krótkimъ czasie nie spodziewano. Przy uściu rzeki S. Wawrzyńca, krążą dwa statki parowe, przeznaczone do utrzymania związku z wojennemi okrętami angielskimi, wracze, jeśliбъ nadpłynęły. Gmachъ Parlamentu, będzie, gdyбъ tego potrzeba się okazała, obrócony na użytekъ woyska. Bawiący tu Kanadyczkowie pochodzenia francuzkiego, zebrali się na posiedzenie publiczne, na którymъ uchwalono podać Rządowi oświadczenie niezachwianej przychylności i uległości. W St. Eustache, przyszło do spotkania się między oddziałemъ милициі a oddziałemъ powstańców, którzy pobici zostali. Uważano, że ci ostatni mają podostatkiemъ kul działowych, ale niewiele prochu i kul karabinowych. Sprężystość Pana *John Colborne* i Pólkownika *Wetheral*, ochroniła krajъ nasz od długiey wojny domowej. Słychać, że powstańcy wysłali w poselstwie do Gubernatora, PP. *Lafontaine*, *Leslie* i *Walker*, z propozycjami, aby zwołałъ Parlamentъ провинцыоналы. Byłoby to bardzo niestosownemъ postąpieniem.“ (A.P.S.Z.)

SZWAJCARYA.

Neuchatel, 2-go Stycznia.

Słychać, że Rządъ Французki czyni kroki, aby wyprowadzić ze Szwajcaryi Xięcia *Ludwika Bonapartego*; rozpoczęto już nawet układy, ale urzędowie nie się nie dzieje. Nie dawno naradzał się podobno w tymъ przedmiocie Xiąże *Montebello*, Posełъ Французki z Panemъ *Amrhyn*, Prezydentemъ Związku Szwajcarskiego, gdyż nie nie wskórałъ u władzъ Kantonu Turgowii, gdzie

стами Турговскаго Кантона, гдѣ Принцъ имѣеть пребываніе. Утверждаютъ, что на счетъ сего, переговаривали уже съ самимъ Принцемъ, но напрасно, и что напоследокъ рѣшились склонить его къ тому посредствомъ его родственниковъ. (G. C.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 13-го Декабря.

Императорско-Россійскій Генеральный Консулъ въ Египтѣ прибывшій сюда недавно, отправился 10-го ч. въ Россію на корветъ *Пендераклиа*. (G. C.)

СТАТИСТИКА.

Извлеченіе изъ отчета Санктпетербургскаго Оберъ-полицейстера за 1837 годъ.

I. Народонаселеніе.

По собраннымъ Полицією свидѣніямъ видно, что число жителей столицы состояло, въ 1837 году, изъ 468 625 человекъ, изъ коихъ 328,719 мужчинъ и 139,906 женщинъ.

Въ томъ числѣ:

Муж. пол. Жен. пол. И того

I. Духовныхъ.			
Монашествующихъ	139	—	139
Монастырскихъ служителей	201	—	201
Благо духовенства:			
а) Священно-служителей	353	396	749
б) Церковно-служителей	403	326	729
II. Дворянъ			
А. Служащихъ,			
I.) Военнаго вѣдомства:			
а) Генераловъ	221	215	436
б) Штабъ-офицеровъ	892	883	1775
в) Оберъ-офицеровъ	2205	1279	3484
II.) Гражданскаго вѣдомства:			
а) Генераловъ	638	622	1260
б) Штабъ-офицеровъ	2236	1639	3877
в) Оберъ-офицеровъ	7195	4874	12069
г) Не имѣющихъ 14 класса	2263	987	3250
Б. Отставныхъ:			
I.) Военнаго вѣдомства:			
а) Генераловъ	122	185	307
б) Штабъ-офицеровъ	621	680	1301
в) Оберъ-офицеровъ	1248	1078	2326
II.) Гражданскаго вѣдомства			
а) Генераловъ	296	419	715
б) Штабъ-офицеровъ	1233	1527	2760
в) Оберъ-офицеровъ	3749	3621	7370
г) Не имѣющихъ 14 класса	1058	634	1692
III. Почетныхъ гражданъ	226	171	397
IV. Разночинцевъ	19622	9889	28601
V. Театральной Дирекціи			
Актеровъ	227	—	227
Актрисъ	—	195	195
Воспитанниковъ и воспитанницъ	143	142	285
Музыкантовъ и служителей	590	—	590
VI. Купцовъ С. Петербург.			
Первостат. и 1-й гильдіи	252	202	454
2-й гильдіи	381	344	725
3-й — —	4296	3719	8015
Дворянъ, записанныхъ временно въ купечество:			
Первостатейн. и 1-й гильдіи	6	1	7
2-й гильдіи	6	1	7
3-й — —	21	7	28
Иногородныхъ купцовъ:			
1-й гильдіи	34	—	34
2-й — —	37	—	37
3-й — —	253	18	271
VII. Мѣщанъ и посадскихъ:			
а) Санктпетербургскихъ	20660	28292	48952
б) Иногородныхъ	7309	4324	11633
VIII. Цеховыхъ:			
а) Вѣчно-цеховыхъ	2989	3793	6782
б) Временно-цеховыхъ	16626	—	16626
IX. Иностранцевъ			
7579	3297	10876	
X. Нижнихъ воинскихъ чиновъ:			
а) Служащихъ	52471	8820	61291
б) Отставныхъ	9064	5746	14810
в) Солдатокъ, проживающихъ по паспортамъ	—	3519	3519
XI. Вольноотпущенныхъ, не приписанныхъ ни къ какому званію			
1090	1106	2196	
XII. Дворянскихъ:			
а) Живущихъ при домахъ господъ	13405	7206	20611
б) По паспортамъ	35201	8615	48816
XIII. Крестьянъ:			
а) Казенныхъ	35369	9854	50223
б) Удѣльныхъ	10753	3945	14698

Xiąże jest zamieszkały. Zapewniają, że mówiono już w tey okoliczności z samym nawet Xięciem, ale nadaremnie, i że postanowiono wreszcie skłonić go do tego kroku, za pośrednictwem jego krewnych. (G. C.)

ТУРЦЫЯ.

Konstantynopol, d. 13 Grudnia.

CESARSKO-ROSSYYSKI Konsul Jeneralny w Egipcie, który tu przybył nie dawno, udał się d. 10 do Rosyi, wsiadłszy na pokład korwety *Penderaklia*. (G. C.)

STATYSTYKA.

SPRAWA OBER-POLICMISTRZA SANKT-PETERSBURSKIEGO z roku 1837-go.

I. Ludność.

Podług zebranych przez Policję wiadomości, okazuje się, że liczba mieszkańców Stolicy w roku 1837 wynosiła 468.625 osób, z których 328.719 mężczyzn, a 139.906 kobiet.

W tey liczbie:

Płci męz. Płci żeń. W ogóle

I. Duchownych.			
Zakonników	139	—	139.
Sług klasztornych	201	—	201.
Duchowieństwa świeckiego:			
а) Kapłanów	353	396	749.
б) Sług kościelnych	403	326	729.
II. Dworzan.			
А. Służących:			
I) Wiedzy Woyskowej:			
а) Jenerałów	221	215	436.
б) Sztabs-Oficerów	892	883	1775.
в) Ober-Oficerów	2205	1279	3484.
II) Wiedzy Cywilney:			
а) Jenerałów	638	622	1260.
б) Sztabs-Oficerów	2236	1639	3877.
в) Ober-Oficerów	7195	4874	12069.
д) Niemających 14-ey klasy	2263	987	3250.
B. Odstawnych:			
I) Wiedzy Woyskowej:			
а) Jenerałów	122	185	307.
б) Sztabs-Oficerów	621	680	1301.
в) Ober-Oficerów	1248	1078	2326.
II) Wiedzy Cywilney:			
а) Jenerałów	296	419	715.
б) Sztabs-Oficerów	1233	1527	2760.
в) Ober-Oficerów	3749	3621	7370.
д) Niemających 14-ey klasy	1058	634	1692.
III. Poczetych Hraźdan	226	171	397.
IV. Różnoczynców	19622	9889	28601.
V. Dyrekyi Teatralney:			
Акторów	227	—	227.
Актрек	—	195	195.
Uczniów i Uczennio	143	142	285.
Muzyków i służących	590	—	590.
VI. Kupców S. Petersburgkich:			
Pierwszego rzędu i 1-ey gildy	252	202	454.
2-giey gildy	381	344	725.
3-ciey —	4296	3719	8015.
Dworzan czasowie do kupiectwa zapisanych:			
Pierwszego rzędu i 1-ey gildy	6	1	7.
2-giey gildy	6	1	7.
3-ciey —	21	7	28.
Kupców z miast innych:			
1-ey gildy	34	—	34.
2-giey —	37	—	37.
3-ciey —	253	18	271.
VII. Mieszczan i posadzkich:			
а) Sankt-Petersburgskich	20660	28292	48952.
б) Miast innych	7309	4324	11633.
VIII. Rzemieślników:			
а) Wieczno-cechowych	2989	3793	6782.
б) Czasowo-cechowych	16626	—	16626.
IX. Cudzoziemców			
7579	3297	10876.	
X. Woyskowych rang niższych:			
а) Służących	52471	8820	61291.
б) Odstawnych	9064	5746	14810.
в) Żołnierek za pasportami żyjących	—	3519	3519.
XI. Udarowanych wolnością do żadnego stanu niezapisanych			
1090	1106	2196.	
XII. Dworskich:			
а) Mieszkających przy domach swych panów			
13405	7206	20611.	
б) Za pasportami			
35201	8615	48816.	
XIII. Włościan:			
а) Skarbowych			
35369	9854	50223.	
б) Udziałowych			
10753	3945	14698.	

в) Помѣщичьихъ	45758	9067	59825	с) Obywatelskich	45758	9067	59825.
г) Другихъ наименованій	4340	1383	5723	д) Innych nazwań	4340	1383	5723.
XIV. Ямщиковъ	2153	997	3150	XIV. Furmanów	2153	997	3150.
XV. Колонистовъ	93	57	150	XV. Osadników	93	57	150.
XVI. Охтинскихъ посе- лянь	1649	1872	3521	XVI. Mieszkańców Ochteńskich	1649	1872	3521.
XVII. Другихъ состояній	2449	1552	4001	XVII Innych stanów	2449	1552	4001.
XVIII. Воспитывающихся по разнымъ заведеніямъ	8592	2407	10999	XVIII. Wychowujących się w różnych zakładach	8592	2407	10999.
И того	328719	139906	468625	W ogóle	328719	139906	468625.

II. Число родившихся.

Въ теченіе 1837 года родилось:

Мужескаго пола	5240
Женскаго пола	4592
Итого	9832

III. Смертность.

а) Число умершихъ отъ обыкновенныхъ болѣзней:

Мужескаго пола	5194
Женскаго пола	3275

б) Скоропостижно умершіе:

Въ теченіе 1837 года скоропостижно умерло 311 человекъ. По изслѣдованіи оказалось, что изъ числа сего умерло:

	Муж. пола	Жен. пола	Итого
1. Отъ апоплексическаго удара	162	22	184
2. Отъ падучей болѣзни	2	2	4
3. Отъ воспаленія внутренностей	32	5	37
4. Отъ водяной болѣзни	29	5	34
5. Отъ нарывовъ въ легкихъ	11	5	16
6. Отъ болѣзненнаго расширенія сердца	1	1	2
7. Отъ разрыва аневризмы	18	3	21
8. Отъ внезапнаго кровотеченія изъ гортани	3	1	4
9. Отъ пьянства	3	1	4
10. Отъ старости и дряхлости	3	2	5

в) Несчастные смертные случаи:

Въ теченіе 1837 года число умершихъ отъ несчастныхъ случаевъ составляетъ 134 22 156

Въ томъ числѣ:

1. Убито громовымъ ударомъ	1	1	2
2. Утонуло	16	2	18
3. Найдено всплывшихъ тѣлъ	54	6	60
4. Отъ разныхъ ушибовъ и раздавленія тяжестями	27	5	32
5. Замерзло	—	1	1
6. Сгорѣло	16	—	16
7. Неумышленно отравился	1	—	1
8. Отъ водобоязни	1	1	2
9. Отъ родовъ	—	1	1
10. Младенцевъ найдено мертвыми	12	3	15
11. — — — вынуто изъ воды мертвыми	2	2	4
12. — — — рожденными мертвыми	4	—	4

г) Насильственные лишенія жизни:

Въ теченіе 1837 года подвергшихся насильственной смерти было 4 3 7

Въ томъ числѣ:

Убитыхъ	2	1	3
Зарѣзанныхъ	—	2	2
Удавленныхъ	2	—	2

д) Самоубійствъ:

Удавилось	17	—	17
Зарѣзало	9	1	10
Застрѣлилось	4	—	4
Утопилось	2	—	2

О числѣ церквей.

а) Грекороссійскихъ:

Приходскихъ	46
Домовыхъ	100
Монастырей	1

При церквахъ:

Придѣловъ	192
Часовень	45
Колоколовъ	626

б) Иностранныхъ исповѣданій 12

в) Старообрядческихъ 5

О числѣ строеній.

Число домовъ всѣхъ вообще наименованій, въ которыхъ помѣщается вышеозначенное число жителей, составляетъ 8652.

Изъ числа сихъ домовъ принадлежить:

а) Высочайшей Фамиліи:

	Камен.	Деревян.	Вообще
Дворцовъ	10	—	10
б) Правительству	438	316	754
в) Частнымъ людямъ	2605	5245	7850
г) Разнымъ обществамъ	22	16	38
Итого	3075	5577	8652

Домы сіи оцѣнены въ 157,999,869 р. (Окончаніе впрѣдъ.)

II. Liczba narodzionych.

W roku 1837 narodziło się:

Płci męskiej	5240.
Płci żeńskiej	4592.
Итого	9832.

III. Śmiertelność.

а) Liczba umarłych z chorób zwyczajnych:

Płci męskiej	5194.
Płci żeńskiej	3275.

б) Umarłych śmiercią nagłą:

W roku 1837 umarło nagłą śmiercią 311 osób. Po sekcjach okazało się, że z liczby tej umarło:

	Płci męz.	Płci żeńs.	W ogóle.
1. Z apoplexyi	162	22	184.
2. Z choroby Sw. Walentego	2	2	4.
3. Z zapalenia wnętrności	32	5	37.
4. Z puchliny wodney	29	5	34.
5. Z chorób płucowych	11	5	16.
6. Z rozszerzenia serca	1	1	2.
7. Z pęknięcia aneurysmatu	18	3	21.
8. Z nagłego krwotoku z krtani	3	1	4.
9. Z pjaństwa	3	1	4.
10. Ze starości i zgrzybiałości	3	2	5.

б) nieszczęśliwe przypadki śmierci:

W roku 1837 liczba umarłych od nieszczęśliwych przypadków wynosi 134 22 156.

W tej liczbie:

1. Piorunem zabitych	1	1	2.
2. Utonęło	16	2	18.
3. Znaleziono ciało wodą wyrzuconych	54	6	60.
4. Z różnych szwanków i zaduszenia ciężarami	27	5	32.
5. Zmarzło	—	1	1.
6. Zgorzało	16	—	16.
7. Otruło się mimowolnie	1	—	1.
8. Ze wścieklizny	1	1	2.
9. Z połogu	—	1	1.
10. Dzieci nieżywych znaleziono	12	3	15.
11. — wydobyto z wody nieżywych	2	2	4.
12. — nieżywo urodzonych	4	—	4.

д) Gwałtowną śmiercią:

W roku 1837 było gwałtownych śmierci . . . . . 4 3 7.

W tej liczbie:

Zabitych	2	1	3.
Zarżniętych	—	2	2.
Zaduszonych	2	—	2.

с) Samobójstwъ:

Powiesiło się	17	—	17.
Zarżnęło się	9	1	10.
Zastrzeliło się	2	—	2.
Utopiło się	2	—	2.

О LICZBIE KOŚCIOŁÓW.

а) Greko-Rossyjskich:

Parafialnych	46.
Kaplic domowych	100.
Klasztorów	1.

Przy kościołach:

Kaplic	192.
Modlitewni	45.
Dzwonow	626.

б) Obcych wyznań . . . . . 12.

с) Staroobrzędnych . . . . . 5.

О LICZBIE BUDOWLI.

Liczba domów wszelkiego w ogólności nazwania, w których się pomieszcza wyżej wyrażona liczba mieszkańców, wynosi 8,652.

Z liczby tych domów należy:

б) Do Najjaśniejszej Familii:

	Murow.	Drewn.	W ogóle.
Pałaców	10	—	10.
б) Do Rządu	438	316	754.
с) Do osób prywatnych	2605	5245	7850.
д) Do różnych towarzystw	22	16	38.
Итого	3075	5577	8652.

Domy te oszacowano na 157,999,869 rubli. (Dokończenie nastąpi.)